

Adam Roman, Lucjan Stapp, Michaël Pilaeten

Certyfikowany tester

ISTQB®

POZIOM PODSTAWOWY

Wydanie II

**Podręcznik
do samodzielnej nauki
na podstawie sylabusu
w wersji 4.0**

- Poznaj treść sylabusu
- Opanuj wymagane definicje
- Odpowiedz na ponad 70 pytań testowych
- Wykonaj 14 oryginalnych ćwiczeń
- Zdaj przykładowy egzamin
- Sprawdź, czy Twoje odpowiedzi są poprawne

Helion

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Małgorzata Kulik

Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn

Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Grafika na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.com.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <https://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<https://helion.pl/user/opinie/ctisp2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-289-0439-2

Copyright © Adam Roman, Lucjan Stapp, Michaël Pilaeten 2024

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Wprowadzenie	7
O autorach	11
CZĘŚĆ I. Certyfikat, sylabus i egzamin poziomu podstawowego	13
Certyfikat poziomu podstawowego	15
Okoliczności powstania i historia certyfikatu podstawowego	15
Ścieżki kariery dla testerów	15
Docelowi odbiorcy	17
Cele certyfikatu podstawowego	17
Cele międzynarodowego systemu uzyskiwania kwalifikacji	17
Cele biznesowe	18
Cele nauczania	19
Wymagania stawiane kandydatom	20
Sylabus i egzamin poziomu podstawowego	21
Odniesienia do norm i standardów	21
Ciągła aktualizacja	21
Nota wydania dla sylabusa w wersji 4.0	22
Zawartość sylabusa	22
Struktura egzaminu	27
Reguły egzaminu	28
Rozkład pytań na egzaminie	29
Wskazówki — przed egzaminem i w jego trakcie	31
CZĘŚĆ II. Omówienie treści sylabusa	33
ROZDZIAŁ 1. Podstawy testowania	35
1.1. Co to jest testowanie?	37
1.1.1. Cele testów	38
1.1.2. Testowanie a debugowanie	39
1.2. Dlaczego testowanie jest niezbędne?	41
1.2.1. Znaczenie testowania dla powodzenia projektu	44
1.2.2. Testowanie a zapewnienie jakości	45
1.2.3. Pomyłki, defekty, awarie i podstawowe przyczyny	47
1.3. Zasady testowania	51
1.4. Czynności testowe, testalia i role związane z testami	57
1.4.1. Czynności i zadania testowe	57
1.4.2. Proces testowy w kontekście	63
1.4.3. Testalia	64
1.4.4. Śledzenie powiązań między podstawą testów a testaliami	71
1.4.5. Role w procesie testowania	72

1.5. Niezbędne umiejętności i dobre praktyki w dziedzinie testowania	75
1.5.1. Ogólne umiejętności wymagane w związku z testowaniem	75
1.5.2. Podejście „cały zespół”	77
1.5.3. Niezależność testowania	78
Pytania testowe do rozdziału 1.	80
ROZDZIAŁ 2. Testowanie w cyklu wytwarzania oprogramowania	87
2.1. Testowanie w kontekście modelu cyklu wytwarzania oprogramowania	88
2.1.1. Wpływ cyklu wytwarzania oprogramowania na testowanie	89
2.1.2. Model cyklu wytwarzania oprogramowania a dobre praktyki testowania	99
2.1.3. Testowanie jako czynnik określający sposób wytwarzania oprogramowania	100
2.1.4. Metodyka DevOps a testowanie	105
2.1.5. Przesunięcie w lewo	108
2.1.6. Retrospektywy i doskonalenie procesów	109
2.2. Poziomy testów i typy testów	111
2.2.1. Poziomy testów	111
2.2.2. Typy testów	127
2.2.3. Testowanie potwierdzające i testowanie regresji	137
2.3. Testowanie pielęgnacyjne	140
Pytania testowe do rozdziału 2.	143
ROZDZIAŁ 3. Testowanie statyczne	147
3.1. Podstawy testowania statycznego	148
3.1.1. Produkty pracy badane metodą testowania statycznego	149
3.1.2. Korzyści wynikające z testowania statycznego	150
3.1.3. Różnica między testowaniem statycznym a dynamicznym	154
3.2. Informacje zwrotne i proces przeglądu	157
3.2.1. Korzyści wynikające z wczesnego i częstego otrzymywania informacji zwrotnych od interesariuszy	157
3.2.2. Czynności wykonywane w procesie przeglądu	159
3.2.3. Role i obowiązki w przeglądach	164
3.2.4. Typy przeglądów	166
3.2.5. Czynniki sukcesu przeglądów	176
3.2.6. (*) Techniki przeglądu	178
Pytania testowe do rozdziału 3.	182
ROZDZIAŁ 4. Analiza i projektowanie testów	187
4.1. Ogólna charakterystyka technik testowania	188
4.1.1. Kategorie technik testowania i ich cechy charakterystyczne	189
4.2. Czarnoskrzynkowe techniki testowania	195
4.2.1. Podział na klasy równoważności (KR)	195
4.2.2. Analiza wartości brzegowych (AWB)	206
4.2.3. Testowanie w oparciu o tablicę decyzyjną	212
4.2.4. Testowanie przejść pomiędzy stanami	218
4.2.5. (*) Testowanie oparte na przypadkach użycia	227
4.3. Białoskrzynkowe techniki testowania	231
4.3.1. Testowanie instrukcji i pokrycie instrukcji kodu	232
4.3.2. Testowanie gałęzi i pokrycie gałęzi	234
4.3.3. Korzyści wynikające z testowania białoskrzynkowego	238

4.4. Techniki testowania oparte na doświadczeniu	240
4.4.1. Zgadywanie błędów	240
4.4.2. Testowanie eksploracyjne	243
4.4.3. Testowanie w oparciu o listę kontrolną	246
4.5. Podejścia do testowania oparte na współpracy	250
4.5.1. Wspólne pisanie historyjek użytkownika	250
4.5.2. Kryteria akceptacji	253
4.5.3. Wytwarzanie sterowane testami akceptacyjnymi (ATDD)	255
Pytania testowe do rozdziału 4.	258
Ćwiczenia do rozdziału 4.	268
ROZDZIAŁ 5. Zarządzanie czynnościami testowymi	273
5.1. Planowanie testów	274
5.1.1. Cel i treść planu testów	275
5.1.2. Wkład testera w planowanie iteracji i wydań	279
5.1.3. Kryteria wejścia i kryteria wyjścia	280
5.1.4. Techniki szacowania	282
5.1.5. Ustalanie priorytetów przypadków testowych	291
5.1.6. Piramida testów	296
5.1.7. Kwadranty testowe	297
5.2. Zarządzanie ryzykiem	299
5.2.1. Definicja i atrybuty ryzyka	300
5.2.2. Ryzyka projektowe i produktowe	301
5.2.3. Analiza ryzyka produktowego	303
5.2.4. Kontrola ryzyka produktowego	306
5.3. Monitorowanie testów, nadzór nad testami i ukończenie testów	309
5.3.1. Metryki stosowane w testowaniu	309
5.3.2. Cel, treść i odbiorcy raportów z testów	310
5.3.3. Przekazywanie informacji o statusie testowania	313
5.4. Zarządzanie konfiguracją	315
5.5. Zarządzanie defektami	317
Pytania testowe do rozdziału 5.	320
Ćwiczenia do rozdziału 5.	326
ROZDZIAŁ 6. Narzędzia testowe	329
6.1. Narzędzia wspomagające testowanie	329
6.2. Korzyści i ryzyka związane z automatyzacją testów	331
Pytania testowe do rozdziału 6.	332
CZĘŚĆ III. Odpowiedzi i rozwiązania	335
ROZDZIAŁ 7. Odpowiedzi do pytań testowych	337
Rozdział 1.	337
Rozdział 2.	342
Rozdział 3.	345
Rozdział 4.	348
Rozdział 5.	358
Rozdział 6.	363
ROZDZIAŁ 8. Odpowiedzi do ćwiczeń	365
Rozdział 4.	365
Rozdział 5.	376

CZEŚĆ IV. Oficjalny przykładowy egzamin	379
Egzamin	381
Dodatkowe przykładowe pytania	399
Egzamin — odpowiedzi	411
Dodatkowe przykładowe pytania — odpowiedzi	427
Bibliografia	437
Źródła internetowe	442
Skorowidz	443

Wprowadzenie

Cel podręcznika

Niniejszy podręcznik jest skierowany do osób przygotowujących się do egzaminu ISTQB® Certyfikowany Tester — Poziom Podstawowy w oparciu o nowy sylabus poziomu podstawowego (wersja 4.0). Naszym celem było dostarczenie kandydatom rzetelnej wiedzy na bazie tego dokumentu. Z doświadczenia wiemy bowiem, że w internecie można znaleźć mnóstwo informacji na temat sylabusów i egzaminów ISTQB®, ale duża ich część jest niestety złej jakości. Zdarza się nawet, że materiały znalezione w sieci zawierają poważne błędy. Ponadto, ze względu na istotne zmiany, jakie zaszły w sylabusie w stosunku do poprzedniej wersji (3.1.1), ilość dostępnych dla kandydatów materiałów opartych na nowym sylabusie jest wciąż niewielka.

Podręcznik rozszerza i uszczegóławia wiele kwestii, które w samym sylabusie opisane są zdawkowo lub ogólnie. Zgodnie z wytycznymi ISTQB® dla szkoleń opartych na sylabusie dla każdego celu nauczania na poziomie K3 należy przeprowadzić ćwiczenie, a dla każdego celu na poziomie K2 — podać praktyczny przykład. Czyniąc zadość tym wymogom, przygotowaliśmy ćwiczenia oraz przykłady dla wszystkich celów nauczania na tych poziomach. Ponadto dla każdego celu nauczania przedstawiamy jedno lub kilka pytań testowych, podobnych do tych, na jakie kandydat będzie odpowiadał na egzaminie. Dzięki temu podręcznik stanowi znakomitą pomoc w nauce, przygotowaniu się do egzaminu oraz weryfikacji nabytej wiedzy.

Struktura podręcznika

Podręcznik składa się z czterech części.

Część I — certyfikat, sylabus i egzamin poziomu podstawowego

Część I podręcznika zawiera oficjalne informacje dotyczące treści i układu sylabusa oraz egzaminu ISTQB® Certyfikowany Tester — Poziom Podstawowy. Omawiana jest w niej także struktura certyfikacyjna ISTQB®. W tej części wyjaśniamy również podstawowe pojęcia techniczne, na których oparta jest budowa sylabusa oraz egzaminu. Wyjaśniamy, czym są cele nauczania, poziomy K oraz jakie są zasady budowy oraz przeprowadzania rzeczywistego egzaminu. Warto zapoznać się z tymi kwestiami, ponieważ ich zrozumienie pomoże kandydatowi o wiele lepiej przygotować się do egzaminu.

Część II — omówienie treści sylabusa

Część II to zasadnicza część podręcznika. Omawiamy tu szczegółowo wszystkie treści i cele nauczania sylabusa poziomu podstawowego. Część ta składa się z sześciu rozdziałów, odpowiadających sześciu rozdziałom sylabusa. Każdy cel nauczania na poziomie K2 ilustrowany jest praktycznym przykładem, a każdy cel na poziomie K3 — zadaniem do samodzielnego wykonania.

Na początku każdego rozdziału podano definicje **słów kluczowych** obowiązujących w danym rozdziale. Każde słowo kluczowe, w miejscu jego pierwszego, istotnego użycia w tekście, zaznaczone jest wytłuszczoną czcionką oraz ikonką książki.

Na końcu każdego rozdziału Czytelnik znajdzie przykładowe pytania testowe pokrywające wszystkie cele nauczania zawarte w danym rozdziale sylabusa. Podręcznik zawiera **70 oryginalnych pytań testowych**, pokrywających wszystkie cele nauczania, a także **14 ćwiczeń odpowiadających celom nauczania na poziomie K3**. Te pytania i ćwiczenia nie występują w oficjalnych materiałach ISTQB®, ale są skonstruowane z zachowaniem zasad i reguł obowiązujących przy ich tworzeniu w przypadku rzeczywistych egzaminów. Są więc dodatkowym materiałem dla Czytelnika, pozwalając mu zweryfikować swoją wiedzę po przeczytaniu każdego rozdziału i lepiej zrozumieć przedstawiony materiał.

Tekst w ramce oznacza materiał nadobowiązkowy. Odnosi się on do treści sylabusa, ale wykracza poza treści ujęte w samym sylabusie i nie podlega egzaminowaniu. Jest to materiał „dla ciekawskich”.

Rozdziały oznaczone gwiazdką (*) są nadobowiązkowe. Obejmują materiał, który obowiązywał na egzaminie według starej wersji sylabusa. Zdecydowaliśmy się na pozostawienie tych rozdziałów w książce ze względu na ich ważność i praktyczne zastosowanie. Czytelnik korzystający z podręcznika wyłącznie w celu nauki do egzaminu może podczas lektury te rozdziały pominąć.

Część III — odpowiedzi i rozwiązania

W części III podajemy rozwiązania do wszystkich przykładowych pytań i ćwiczeń zamieszczonych w części II podręcznika. Rozwiązania te nie ograniczają się wyłącznie do podania poprawnych odpowiedzi, ale zawierają również ich uzasadnienia. Pomogą one Czytelnikowi lepiej zrozumieć sposób tworzenia prawdziwych pytań egzaminacyjnych i lepiej przygotować się do ich rozwiązywania podczas prawdziwego egzaminu.

Część IV — oficjalne przykładowe egzaminy i pytania

Ostatnia, IV część podręcznika zawiera oficjalny przykładowy egzamin ISTQB® dla certyfikatu Poziom Podstawowy, dodatkowe pytania pokrywające niepokryte w egzaminie cele nauczania oraz informację o poprawnych odpowiedziach i uzasadnienia tych odpowiedzi.

Podręcznik zbudowany jest więc tak, aby wszystkie niezbędne informacje:

- struktura i zasady przeprowadzania egzaminu,
- treści omawiane w sylabusie wraz z ich wyczerpującym omówieniem i przykładami,
- definicje pojęć, których znajomość obowiązuje na egzaminie,
- przykładowe, oryginalne pytania testowe i ćwiczenia, wraz z poprawnymi odpowiedziami i ich uzasadnieniem,
- oficjalny, przykładowy egzamin ISTQB® wraz z poprawnymi odpowiedziami i ich uzasadnieniem

były dostępne dla kandydata w jednym miejscu. Mamy nadzieję, że prezentowany w niniejszej publikacji materiał pomoże wszystkim osobom zainteresowanym uzyskaniem certyfikatu ISTQB® Certyfikowany Tester — Poziom Podstawowy.

ROZDZIAŁ 1.

Podstawy testowania

Słowa kluczowe

analiza testów — czynność polegająca na identyfikowaniu warunków testowych w wyniku analizy podstawy testów.

awaria — zdarzenie, w którym moduł lub system nie wykonuje wymaganej funkcji w określonym zakresie.

cel testów — przyczyna lub powód testowania.

dane testowe — dane niezbędne do wykonania testów.

debugowanie — proces wyszukiwania, analizowania i usuwania przyczyn awarii w module lub systemie.

defekt — niedoskonałość lub wada produktu pracy, polegająca na niespełnieniu wymagań.

implementacja testów — czynność polegająca na przygotowaniu testaliów potrzebnych do wykonania testów, oparta na analizie i projektowaniu testów.

jakość — stopień, w jakim moduł lub system spełnia określone lub domniemane potrzeby klienta lub użytkownika.

monitorowanie testów — czynność polegająca na sprawdzaniu statusu aktywności testowych, identyfikowaniu odchylenia od planu lub oczekiwanego statusu oraz raportowaniu statusu do interesariuszy.

nadzór nad testami — czynność, podczas której rozwija i stosuje się działania naprawcze, aby utrzymać w toku testy projektu, gdy odbiegają one od tego, co zostało zaplanowane.

planowanie testów — czynność tworzenia planów testów lub wprowadzania do nich zmian.

podstawa testów — zasób wiedzy używany jako podstawa do analizy i projektowania testów.

podstawowa przyczyna — przyczyna defektu, która — gdy zostanie wyeliminowana — wystąpienie tego typu defektu redukuje lub usuwa.

pokrycie — stopień, w jakim określone elementy pokrycia zostały określone lub sprawdzone przez zestaw testowy, wyrażony w procentach. *Synonim*: pokrycie testowe.

pomyłka — działanie człowieka powodujące powstanie nieprawidłowego rezultatu. *Synonim*: błąd.

procedura testowa — sekwencja przypadków testowych w kolejności wykonywania oraz wszelkie powiązane działania, które mogą być wymagane do ustanowienia warunków wstępnych i wszelkich czynności podsumowujących po wykonaniu.

projektowanie testów — czynność wyprowadzania i specyfikowania przypadków testowych z warunków testowych.

przedmiot testów — moduł lub system podlegający testowaniu.

przypadek testowy — zbiór warunków wstępnych, danych wejściowych, akcji (w stosownych przypadkach), oczekiwanych rezultatów i warunków końcowych opracowany w oparciu o warunki testowe.

testalia — produkty prac stworzone w ramach procesu testowego, używane do planowania, projektowania, wykonywania, oceny i raportowania testów.

testowanie — proces składający się ze wszystkich czynności cyklu wytwarzania, zarówno statycznych, jak i dynamicznych, skoncentrowany na planowaniu, przygotowaniu i ocenie oprogramowania oraz powiązanych produktów w celu określenia, czy spełniają one wyspecyfikowane wymagania, na wykazaniu, że są one dopasowane do swoich celów, oraz na wykrywania usterek.

ukończenie testów — czynność obejmująca udostępnianie testaliów dla późniejszego użycia, pozostawianie środowisk testowych w zadowalającym stanie i komunikowanie wyników testowania odpowiednim interesariuszom.

walidacja — sprawdzanie poprawności i dostarczenie obiektywnego dowodu, że produkt procesu wytwarzania oprogramowania spełnia potrzeby i wymagania użytkownika.

warunek testowy — testowalna własność modułu lub systemu zidentyfikowana jako podstawa do testowania. *Synonimy*: wymaganie testowe, sytuacja testowa.

weryfikacja — sprawdzenie poprawności i dostarczenie obiektywnego dowodu, że produkt procesu wytwarzania oprogramowania spełnia zdefiniowane wymagania.

wykonywanie testu — czynność polegająca na przeprowadzeniu testu modułu lub systemu, by otrzymać rzeczywiste wyniki.

wynik testu — konsekwencja/wynik wykonania testu.

zapewnienie jakości — działania skoncentrowane na zapewnieniu, że wymagania jakościowe będą spełnione.

1.1. Co to jest testowanie?

FL-1.1.1 (K1)	Kandydat wskazuje typowe cele testów.
FL-1.1.2 (K2)	Kandydat odróżnia testowanie od debugowania.

W obecnych czasach nie ma chyba dziedziny życia, w której nie używałoby się w mniejszym lub większym stopniu oprogramowania. Systemy informatyczne odgrywają coraz większą rolę w naszym życiu, począwszy od rozwiązań dla biznesu (sektor bankowy, ubezpieczenia), a kończąc na urządzeniach dla konsumenta (samochody), rozrywce (gry komputerowe) czy komunikacji. Używanie oprogramowania zawierającego defekty może:

- spowodować utratę pieniędzy lub czasu;
- spowodować utratę zaufania klientów;
- utrudnić zdobycie nowych klientów;
- wyeliminować z rynku;
- w sytuacjach skrajnych — spowodować zagrożenie zdrowia lub życia.

Testowanie oprogramowania umożliwia ocenę jakości oprogramowania i przyczynia się do zmniejszenia ryzyka jego awarii w działaniu. Dlatego dobre testowanie jest niezbędne dla powodzenia projektu. Testowanie oprogramowania to zestaw czynności przeprowadzanych w celu ułatwienia wykrywania defektów i oceny właściwości artefaktów oprogramowania. Te testowane artefakty są znane jako **przedmiot testów** (ang. *test object*).

Wiele osób, w tym pracujących w branży IT, za testowanie uważa mylnie tylko wykonywanie testów, to jest uruchamianie oprogramowania w celu odszukania defektów. Jednak wykonywanie testów stanowi tylko część testowania. Istnieją jeszcze inne czynności związane z testowaniem. Występują one zarówno przed (punkty 1. – 5. poniżej) wykonaniem testów, jak i po nim (punkt 7. poniżej). Są to:

1. Planowanie testów.
2. Monitorowanie testów i nadzór nad testami.
3. Analiza testów.
4. Projektowanie testów.
5. Implementacja testów.
6. Wykonywanie testów.
7. Ukończenie testów.

Czynności testowe są zorganizowane i przeprowadzane w różny sposób w różnych cyklach wytwarzania oprogramowania (ang. *Software Development LifeCycle*, SDLC) (patrz rozdział 2.). Co więcej, często testowanie jest postrzegane jako czynność skupiona wyłącznie na **weryfikacji** (ang. *verification*) wymagań, historyjek użytkownika lub innych form specyfikacji (tzn. sprawdzeniu, czy system spełnia wyspecyfikowane wymagania).

Ale w ramach testowania przeprowadza się również **walidację** (ang. *validation*) — czyli sprawdzenie, czy system spełnia wymagania użytkowników oraz inne potrzeby interesariuszy w swoim środowisku operacyjnym.

Testowanie może wymagać uruchomienia testowanego modułu lub systemu — mamy wtedy do czynienia z tzw. testowaniem dynamicznym. Można również wykonywać testy bez uruchamiania testowanego obiektu — takie testowanie nazywa się testowaniem statycznym. Testowanie obejmuje więc również przeglądy produktów pracy takich jak:

- wymagania,
- historyjki użytkownika,
- kod źródłowy.

Testowanie statyczne bardziej szczegółowo opisane jest w rozdziale 3. Testowanie dynamiczne wykorzystuje różne rodzaje technik testowych (np. czarnoskrzynkowe, białoskrzynkowe i oparte na doświadczeniu) do wyprowadzania przypadków testowych i jest szczegółowo opisane w rozdziale 4.

Testowanie to nie tylko czynność techniczna. Proces testowy musi być również odpowiednio zaplanowany, zarządzany, szacowany, monitorowany i kontrolowany (patrz rozdział 5.). Testerzy w swojej codziennej pracy intensywnie korzystają z różnego rodzaju narzędzi (patrz rozdział 6.), ale należy pamiętać, że testowanie jest w dużej mierze czynnością intelektualną, wymagającą od testerów specjalistycznej wiedzy, umiejętności analitycznych oraz myślenia krytycznego i systemowego [Myers 2011, Roman 2018].

Norma ISO/IEC/IEEE 29119-1 zawiera dodatkowe informacje na temat koncepcji testowania oprogramowania.

Warto pamiętać, że testowanie to technologiczne badanie pozwalające otrzymać informacje o jakości przedmiotu testów:

- *technologiczne* — bo używamy inżynierskiego podejścia, wykorzystując eksperyment, doświadczenie, matematykę, logikę, narzędzia (programy wspomagające), pomiary itp.;
- *badanie* — bo jest to zorganizowane poszukiwanie informacji.

1.1.1. Cele testów

Testowanie umożliwia wykrywanie awarii bądź defektów w testowanym produkcie pracy. Ta fundamentalna własność testowania umożliwia realizację szeregu celów. Podstawowe **cele testów** (ang. *test objective*) to:

- dokonywanie oceny produktów pracy, takich jak wymagania, historyjki użytkownika, projekt, kod;
- wykrywanie awarii i znajdowanie defektów;
- zapewnienie uzyskania odpowiedniego pokrycia przedmiotu testów;

- obniżanie poziomu ryzyka związanego z niewystarczającą jakością oprogramowania (ryzyka wystąpienia niewykrytych wcześniej awarii podczas eksploatacji);
- sprawdzanie, czy zostały spełnione wszystkie wyspecyfikowane wymagania;
- sprawdzanie, czy przedmiot testów jest zgodny z wymaganiami wynikającymi z umów, przepisów prawa oraz norm/standardów;
- dostarczanie interesariuszom informacji niezbędnych do podejmowania świadomych decyzji dotyczących wytwarzanego produktu;
- budowanie zaufania do poziomu jakości przedmiotu testów;
- sprawdzanie, czy przedmiot testów jest kompletny i działa zgodnie z oczekiwaniami użytkowników i innych interesariuszy.

Różne cele wymagają różnych strategii testowania. W przypadku testowania modułowego — tzn. testowania pojedynczych fragmentów aplikacji/systemu (patrz podrozdział 2.2) — celem może być wykrycie jak największej liczby awarii, by w rezultacie wcześniej zidentyfikować i usunąć powodujące je defekty. Można dążyć też do zwiększenia pokrycia kodu przez testy modułowe. Natomiast w testowaniu akceptacyjnym (patrz podrozdział 2.2) celami mogą być:

- potwierdzenie, że system działa zgodnie z oczekiwaniami i spełnia stawiane mu wymagania;
- dostarczenie interesariuszom informacji na temat ryzyka, jakie wiąże się z przekazaniem systemu do eksploatacji w danym momencie.

W testach akceptacyjnych (zwłaszcza w testach akceptacyjnych użytkownika (ang. *UAT*) nie oczekujemy wykrycia dużej liczby awarii (defektów), bo może to prowadzić do utraty zaufania przez przyszłych użytkowników (patrz punkt 2.2.1.4). Awarie (defekty) te powinny być wykryte na wcześniejszych etapach testowania.

1.1.2. Testowanie a debugowanie

Część osób uważa, że testowanie polega na debugowaniu. Należy jednak pamiętać, że testowanie a debugowanie to dwie odmienne aktywności. Testowanie (zwłaszcza dynamiczne) ma ujawnić **awarie** (ang. *failure*) spowodowane defektami. **Debugowanie** (ang. *debugging*) natomiast jest czynnością programistyczną wykonywaną w celu zidentyfikowania przyczyny **defektu** (ang. *defect, fault*), poprawienia kodu i sprawdzenia, czy defekt został poprawnie naprawiony.

Gdy testy dynamiczne wykryją awarię, typowy proces debugowania będzie składał się z następujących czynności:

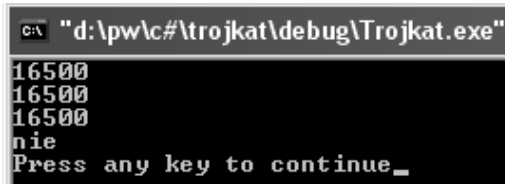
- reprodukcja awarii (w celu upewnienia się, że awaria rzeczywiście występuje, oraz aby możliwe było jej kontrolowane wywołanie w dalszym procesie debugowania);
- analiza (znajdowanie przyczyny awarii, np. lokalizacja defektu odpowiedzialnego za wystąpienie tej awarii);
- naprawa (eliminacja przyczyny awarii, np. usunięcie defektu w kodzie).

Późniejsze testowanie potwierdzające (retest) wykonywane przez testera ma zapewnić, że poprawka rzeczywiście usunęła awarię. Najczęściej testowanie potwierdzające wykonywane jest przez tę samą osobę, która wykonała oryginalny test ujawniający problem. Po naprawie można również wykonać testy regresji w celu sprawdzenia, czy poprawka w kodzie nie spowodowała niepoprawnego działania oprogramowania w innych miejscach. Testy potwierdzające i retesty omówione są szczegółowo w punkcie 2.2.3.

Gdy testowanie statyczne odkryje defekt, proces debugowania polega po prostu na eliminacji tego defektu. Nie trzeba, tak jak w przypadku wykrycia awarii w testach dynamicznych, przeprowadzać reprodukcji awarii oraz analizy, ponieważ w testowaniu statycznym testowany produkt pracy nie jest uruchamiany. Testowanie statyczne nie znajduje bowiem awarii, lecz bezpośrednio identyfikuje defekty. Testowaniu statycznemu poświęcony jest rozdział 3.

Przykład. Rozważmy uproszczoną wersję problemu opisanego przez Myersa [Myers 2011]. Testujemy program, który na wejściu otrzymuje trzy liczby naturalne a, b, c , a na wyjściu odpowiada „tak” lub „nie”, w zależności od tego, czy z odcinków o bokach o długości a, b, c da się zbudować trójkąt. Program ma postać uruchamialnego pliku `trojkat.exe` i pobiera wartości wejściowe z klawiatury.

Tester przygotował kilka przypadków testowych. W szczególności uruchomił program dla danych wejściowych $a = b = c = 16\,500$ (przypadek testowy polegający na wpisaniu bardzo dużych wartości danych wejściowych) i otrzymał następujący wynik (rysunek 1.1):


```
C:\> "d:\pw\c#\trojkat\debug\trojkat.exe"
16500
16500
16500
nie
Press any key to continue_
```

RYСУNEK 1.1. Awaria oprogramowania

Program odpowiedział „nie”, tzn. stwierdził, że nie da się zbudować trójkąta z trzech boków o długości 16 500 każdy. Jest to awaria, ponieważ oczekiwanym wynikiem jest odpowiedź „tak” — z takich odcinków da się zbudować trójkąt równoboczny. Tester zgłosił ten defekt deweloperowi. Programista powtórzył przypadek testowy i otrzymał taki sam wynik. Programista rozpoczął analizę kodu, który wygląda tak:

```
int _tmain(int argc, _TCHAR* argv[])
{
    short a,b,c,d;
    scanf("%d",&a);
    scanf("%d",&b);
    scanf("%d",&c);
    d=a+b;
    if (abs(a-b)<c && c<d)
        printf ("tak\n");
    else
        printf("nie\n");
    return 0;
}
```


Programista stwierdził, że warunek w instrukcji `if` jest poprawny, więc defekt musi być w innym miejscu. Programista zauważył, że w miejscu, gdzie do zmiennej `d` przypisywana jest suma zmiennych `a` i `b` może być problem z przepełnieniem rejestru. Zmienne `a`, `b`, `d` są bowiem tego samego typu (`short`), a więc mieszczą się w zakresie od $-32\,768$ do $32\,767$. Jednak suma $16\,500 + 16\,500$ wynosi $33\,000$, więcej niż maksymalna wartość zmiennej `short`. Operacja `d = a + b` powoduje „przekręcenie licznika” zmiennej `d`, w rezultacie czego przyjmuje ona wartość ujemną. W tym momencie warunek w instrukcji `if` jest fałszywy, ponieważ nie jest prawdą, że `c < d`.

Programista stwierdza, że najprostszą metodą naprawienia kodu jest eliminacja zmiennej `d`, a liczenie sumy `a + b` będzie następowało „w locie”. Poprawiony kod wygląda tak:

```
int _tmain(int argc, _TCHAR* argv[])
{
    short a,b,c;
    scanf("%d",&a);
    scanf("%d",&b);
    scanf("%d",&c);
    if (abs(a-b)<c && c<a+b)
        printf ("tak\n");
    else
        printf("nie\n");
    return 0;
}
```

Programista sprawdza ponownie test dla `a = b = c = 16 500` i teraz program działa poprawnie. Rozwiązanie działa, ponieważ w momencie, gdy kompilator ma obliczyć „w locie” sumę `a + b`, automatycznie przeznaczona na tę operację ilość pamięci, ile jest potrzebne. Defekt w poprzedniej wersji kodu polegał na tym, że suma ta była wpisywana do zmiennej `d`, która miała ściśle określony typ, a więc miała ograniczenie na górną wartość. Programista informuje testera o naprawieniu defektu, tester ponownie wykonuje test i stwierdza, że program tym razem zwraca poprawną odpowiedź. Tester zamyka zgłoszenie o defekcie, uznając, że defekt został naprawiony.

W powyższym przykładzie wszystkie działania testera wchodziły w zakres testowania, natomiast działania programisty (poza wykonaniem testu) wchodziły w zakres czynności debugowania.

1.2. Dlaczego testowanie jest niezbędne?

FL-1.2.1 (K2)	Kandydat podaje przykłady wskazujące, dlaczego testowanie jest niezbędne.
FL-1.2.2 (K1)	Kandydat pamięta, jaka jest relacja między testowaniem a zapewnianiem jakości.
FL-1.2.3 (K2)	Kandydat odróżnia podstawową przyczynę, pomyłkę, defekt i awarię.

Testowanie modułów, systemów i związanej z nimi dokumentacji wspomaga identyfikację defektów w oprogramowaniu. Testowanie wykrywa również luki i inne

braki w specyfikacji oprogramowania. Stąd testowanie może pomóc w zmniejszeniu ryzyka wystąpienia awarii w trakcie eksploatacji. Kiedy wykryte defekty są naprawiane, przyczynia się to do poprawy jakości obiektu testów. Ponadto testowanie oprogramowania może być konieczne w celu spełnienia wymagań umownych lub prawnych albo w celu spełnienia norm regulacyjnych.

Większość z nas zetknęła się z oprogramowaniem, które nie działało tak, jak powinno — także poza pracą zawodową. Poniżej przytaczamy trzy przykłady — mimo że niektóre miały miejsce dość dawno temu, są wciąż aktualne, gdyż opisywane przez nas typy awarii zdarzają się także w produkowanym obecnie oprogramowaniu.

Przypadek gry — pasjans „Pająk”

Gracz gra 104 kartami, z których 54 rozłożone są w 10 stosach, 50 leży z prawej strony stołu w rzędach po 10 kart. Celem gry jest ułożenie kart w stosy od króla do asa w porządku malejącym. Gdy doprowadzi się do sytuacji jak na rysunku 1.2 — na stole jest 9 kart, w grupach jest 30 kart (co daje w sumie $3 \cdot 13 = 39$ kart — 3 pełne kolory), pojawia się komunikat: *Jeżeli jakieś kolumny są puste, nie możesz rozdać nowego rzędu.*

Gdy pojawia się nieprawidłowość w aplikacji, trzeba zawsze odpowiedzieć na dwa pytania:

- jaki jest wpływ tej awarii na użytkownika?
- jakie jest prawdopodobieństwo zajścia tej awarii?

W tym wypadku wpływ jest praktycznie zerowy: gracz może albo zrezygnować z dalszej gry, albo dokonać obejścia — przycisk *Cofnij* powoduje, że ostatni stos z powrotem jest na stole i można go rozłożyć na wolne kolumny. Prawdopodobieństwo takiej sytuacji — gdy gra się wszystkimi czterema kolorami, a nie tylko pikami, jak na rysunku 1.2 — jest rzędu 10^{-6} . Oznacza to, że awaria pojawi się mniej więcej raz na milion okazji do jej wystąpienia. Gdy koszt wystąpienia awarii jest bliski zeru, a prawdopodobieństwo jej wystąpienia minimalne, defektów — zwłaszcza w systemach niekrytycznych — na ogół się nie usuwa.

RYSUNEK 1.2. Gra pasjans „Pająk”

Przypadek rakiety Ariane 5

4 czerwca 1996 roku rakieta Ariane 5, przygotowana przez Europejską Agencję Kosmiczną (European Space Agency), eksplodowała 40 sekund po starcie w Kourou w Gujanie Francuskiej. Był to pierwszy lot tej rakiety, po dekadzie przygotowań, które kosztowały 7 miliardów USD. Rakieta i jej ładunek były warte 500 milionów USD.

Po dwutygodniowym śledztwie okazało się, że problem tkwił w oprogramowaniu. W ramach unowocześniania rakiety zastąpiono 16-bitowy procesor w Ariane 4 procesorem 64-bitowym. Gdy pionowa prędkość rakiety przekroczyła $32\,767 (2^{15} - 1)$ jednostek, wartość odpowiedniej zmiennej została odczytana jako liczba ujemna. System sterujący stwierdził, że rakieta przestała się wznosić (spada), uruchomiona została więc procedura awaryjna, co doprowadziło do eksplozji rakiety w wyniku zastosowania mechanizmu autodestrukcji.

Wniosek: w ramach unowocześnienia systemu nie zostały przeprowadzone odpowiednie testy regresji.

Przypadek rakiety Patriot

Każda bateria rakiet systemu Patriot składa się z radaru, stanowiska dowodzenia (komputera) i mobilnych wyrzutni (patrz rysunek 1.3). Każda bateria ma przydzielony obszar, który ma chronić; innymi słowy, jeżeli namierzona rakietą celuje w ten obszar, bateria strzela; jeżeli cel rakiety jest poza obszarem, bateria nie strzela.

RYСУNEK 1.3. Bateria rakiet Patriot

25 lutego 1991 roku w Dhahran w Arabii Saudyjskiej podczas pierwszej wojny w Zatoce Perskiej amerykańska rakietą Patriot nie przechwyciła irackiego Scuda, który trafił w barak armii amerykańskiej, zabijając 28 i raniąc ponad 100 osób. Raport General Accounting Office, GAO/IMTEC-92-26, zatytułowany *Patriot Missile Defense: Software Problem Led to System Failure at Dhahran, Saudi Arabia*, podaje przyczynę tego zdarzenia.

Był to błąd arytmetyczny. System mierzył czas w dziesiątych częściach sekundy, używając 24-bitowego stałoprzecinkowego rejestru. Ułamek $1/10$ w systemie dziesiętnym ma skończoną reprezentację, ale w systemie dwójkowym jest ułamkiem o nieskończonym rozwinięciu. Ponieważ komputer reprezentuje liczby w skończonych rejestrach, jakaś część ułamka musi zostać ucięta, co będzie powodowało minimalny błąd zaokrągleń. Po około 100 godzinach pracy ten błąd zaokrągleń skumulował się do 0,34 sekundy, co przy prędkości Scuda ponad 1676 metrów na sekundę dawało odległość ponad 0,5 kilometra. System śledzący Patriot uznał więc, że iracka rakietka jest poza jego zasięgiem, i nie odpalił rakiety w celu zniszczenia wrogiego Scuda.

W raporcie podano także, że defekt był znany — jego eliminacja wymagała restartu systemu mniej więcej co 4 godziny przy czasie restartu około 5 minut; podane to było w instrukcji obsługi systemu. Jest to do dziś typowa sytuacja — użytkownicy nie zapoznają się z instrukcją obsługi systemu (o ile ona w ogóle istnieje). Co więcej, defekt był znany i został usunięty w większości miejsc w systemie. Oznacza to, że programiści wkopiowali ten sam kod w wielu miejscach. Zdarza się to i dziś — naprawiony już defekt musi być wtedy ponownie analizowany i usuwany.

Dziś prawdopodobieństwo wystąpienia tak katastroficznej sytuacji jest mniejsze, ale w dalszym ciągu możemy się spotkać z oprogramowaniem działającym nieprawidłowo.

1.2.1. Znaczenie testowania dla powodzenia projektu

Testowanie pomaga w osiągnięciu uzgodnionych celów w ustalonym zakresie, czasie, określonej jakości i budżecie. Wkład testowania w sukces projektu może być rozpatrywany w kategoriach:

- jakości produktu,
- jakości procesu,
- celów projektowych,
- umiejętności ludzi.

Jakość produktu

Rygorystyczne testowanie systemów i dokumentacji może zredukować ryzyko wystąpienia problemów (awarii) w środowisku produkcyjnym i przyczynić się do osiągnięcia wysokiej **jakości** (ang. *quality*) systemu. Wykrycie, a następnie usunięcie defektów przyczynia się do podniesienia jakości modułów lub systemów. Odpowiedni poziom testowania może być również wymagany przez zapisy kontraktowe, wymogi prawne lub standardy przemysłowe.

Znanych jest wiele przykładów oprogramowania i systemów (patrz powyżej), które zostały przekazane do eksploatacji, ale na skutek defektów uległy awarii lub z innych powodów nie zaspokoiły potrzeb interesariuszy. Dzięki odpowiednim technikom testowania — stosowanym w sposób fachowy na odpowiednich poziomach testów i w odpowiednich fazach cyklu wytwarzania oprogramowania — częstotliwość występowania tego rodzaju problemów można jednak ograniczyć.

Weryfikacja i walidacja oprogramowania przez testerów przed przekazaniem go do eksploatacji umożliwia wykrycie awarii, ułatwia usuwanie związanych z nimi defektów (debugowanie). Ułatwia to testowanie, zmniejsza się ryzyko i rośnie prawdopodobieństwo, że oprogramowanie zaspokoi potrzeby interesariuszy i spełni stawiane mu wymagania. Tym samym rośnie prawdopodobieństwo powodzenia projektu.

Jakość procesu

Testowanie może pośrednio przyczynić się do zwiększenia jakości procesu wytwórczego. Jest to bardzo istotne, ponieważ wiadomo, że na końcową jakość produktu bardzo duży wpływ ma jakość procesu, w ramach którego produkt jest wytwarzany. Jakość procesu może być zwiększona na różne sposoby. Na przykład wprowadzenie automatyzacji testów poprawia efektywność procesu wydania systemu. Zastosowanie testowania opartego na ryzyku optymalizuje nakłady na testowanie. Dane zbierane w ramach monitorowania testów (patrz podrozdział 5.3) pomagają w ustaleniu miejsc w procesie wytwórczym, które wymagają poprawy (np. zbyt długiego czasu naprawy defektów, zbyt dużej liczby defektów wprowadzanych w określonej fazie cyklu wytwarzania itp.).

Cele projektowe

Testowanie może przyczynić się do zwiększenia prawdopodobieństwa osiągnięcia założonych celów projektowych. Na przykład stosowanie testów statycznych na wczesnym etapie projektu zmniejsza koszty utrzymania oprogramowania i poprawia efektywność pracy programistów poprzez zmniejszenie czasu przeznaczonego na usuwanie defektów. Dzięki temu jest większa szansa, że produkt zostanie ukończony w założonym czasie i w założonym budżecie.

Umiejętności ludzi

„Efektem ubocznym” praktyk stosowanych w testowaniu jest zwiększenie umiejętności członków zespołu oraz innych interesariuszy. Na przykład wykonywanie przeglądów kodu (np. w formie przejrzania, patrz punkt 3.2.4) zwiększa zrozumienie kodu i pozwala mniej doświadczonym programistom poprawić swoje umiejętności programowania i projektowania). Ścisła współpraca testerów z projektantami systemu na etapie prac projektowych umożliwia obu stronom lepsze zrozumienie projektu.

1.2.2. Testowanie a zapewnienie jakości

Testowanie jest często błędnie utożsamiane z zapewnieniem jakości (ang. *quality assurance*). Są to dwa oddzielne (choć powiązane ze sobą) procesy, które zawierają się w szerszym pojęciu „zarządzanie jakością” (ang. *quality management, QM*). Zarządzanie jakością obejmuje wszystkie czynności mające na celu kierowanie działaniami organizacji w dziedzinie jakości i ich nadzorowanie.

Dwoma podstawowymi elementami zarządzania jakością są:

- zapewnienie jakości,
- kontrola jakości.

Zapewnienie jakości

Zapewnienie jakości (ang. *quality assurance, QA*) skupia się na ustanawianiu, wprowadzaniu, monitorowaniu, doskonaleniu i przestrzeganiu procesów związanych z jakością. Kiedy odpowiednie procesy są realizowane prawidłowo, przyczynia się to do zapobiegania defektom i zwiększa pewność, że odpowiednie poziomy jakości produktów pracy zostaną osiągnięte. Zapewnienie jakości, gdy jest stosowane do rozwoju i utrzymania oprogramowania, powinno być również stosowane do testowania oprogramowania, które jest częścią każdego z tych działań. Ponadto stosowanie analizy przyczyn źródłowych w celu wykrycia przyczyn defektów oraz stosowanie wniosków ze spotkań retrospektywnych w celu poprawy procesów są ważne dla efektywnego zapewnienia jakości.

Kontrola jakości

Kontrola jakości (ang. *quality control, QC*) obejmuje cały szereg czynności, w tym czynności testowe, które wspierają osiągnięcie odpowiednich poziomów jakości. Czynności testowe są ważnym elementem ogólnego procesu wytwarzania lub pielęgnacji oprogramowania. Prawidłowy przebieg tego procesu (w tym procesu testowania) jest istotny z punktu widzenia zapewnienia jakości, w związku z czym zapewnienie jakości wspiera właściwe testowanie.

W tabeli 1.1 podsumowano zasadnicze różnice pomiędzy procesami zapewnienia i kontroli jakości.

TABELA 1.1. Porównanie procesów zapewnienia jakości i kontroli jakości

KATEGORIA	ZAPEWNIENIE JAKOŚCI	KONTROLA JAKOŚCI
Ogólny opis	Wdrażanie procesów, metodyk i standardów, które zapewnią, że wytwarzany produkt spełni wymagane standardy jakościowe	Wykonywanie czynności, których celem jest weryfikacja, że wytwarzany produkt spełnia wymagane standardy jakościowe
Cel	Doskonalenie procesu wytwórczego	Doskonalenie produktu poprzez wykrywanie awarii i defektów
Rodzaj procesu	Prewencyjny (zapobieganie defektom), proaktywny	Kontrolny (wykrywanie defektów), reaktywny
Przykłady działań	Wdrażanie procesów, np. zarządzania defektami, zarządzania zmianą, wydawaniem oprogramowania; audyty jakości; pomiary procesu i produktu; weryfikacja poprawności implementacji i wykonania procesów; szkolenia członków zespołu; wybór narzędzi	Analiza statyczna dokumentacji projektowej; przeglądy kodu; analiza, projektowanie, implementacja przypadków testowych; wykonanie testów dynamicznych; pisanie i wykonywanie skryptów testowych; raportowanie defektów; używanie narzędzi wspomagających testowanie

1.2.3. Pomyłki, defekty, awarie i podstawowe przyczyny

W podejściu ISTQB® rozróżnia się trzy etapy prowadzące do powstania nieprawidłowego wyniku, związane z trzema bardzo ważnymi pojęciami, którymi są:

- **pomyłka** (zwana także błędem) — działanie człowieka powodujące powstanie nieprawidłowego rezultatu;
- **defekt** (pluskwa, usterka) — niedoskonałość lub wada produktu pracy, polegająca na niespełnieniu wymagań;
- **awaria** — zdarzenie, w którym moduł lub system nie wykonuje wymaganej funkcji w określonym zakresie.

Na skutek **pomyłki** (ang. *error*) człowieka w kodzie oprogramowania lub w innym związanym z nim produkcie pracy może powstać defekt. Uwaga! W trakcie egzaminu należy zwracać uwagę na tę terminologię, ponieważ jest ona nie do końca zgodna z intuicją, a wchodzi w zakres słownictwa, którego znajomość obowiązuje na egzaminie. Zazwyczaj, w mowie potocznej, defekt nazywamy błędem — często mówimy: „w tym miejscu w kodzie jest błąd”. Z punktu widzenia terminologii ISTQB® jest to niepoprawne. W programie znajdować się może *defekt*, czyli wada produkcyjna. *Błąd* zawsze dotyczy *pomyłki ludzkiej*. Uruchomienie fragmentu kodu, w którym jest defekt, może, ale nie musi spowodować awarię.

Przykład. Rozważmy prosty przykład pokazujący, dlaczego wykonanie linii programu zawierającej defekt *nie musi* prowadzić do wystąpienia awarii. Załóżmy, że pewien fragment kodu oblicza średnią wartość pomiarów, dzieląc ich sumę przez liczbę dokonanych pomiarów. W kodzie służy do tego instrukcja:

```
Srednia := SumaPomiarow/LiczbaPomiarow
```

W tej linii znajduje się defekt polegający na tym, że program nie kontroluje, czy mianownik liczonego ułamka jest zerem. Dzielenie przez zero jest bowiem niedozwolone i wykonanie takiej operacji może skutkować zakończeniem pracy programu. W sytuacji, gdy liczba pomiarów jest dodatnia, wykonanie powyższej instrukcji nie spowoduje żadnych problemów — program zadziała perfekcyjnie i zwróci prawidłowy wynik. Test, który wymusi wykonanie tej instrukcji z dodatnią liczbą pomiarów, zostanie zaliczony i nie zauważymy żadnego objawu awarii. Jeśli jednak linia ta zostanie wykonana w sytuacji, gdy jest zero pomiarów (wartość zmiennej *LiczbaPomiarow* wynosi 0), to awaria wystąpi i ją zauważymy.

Przykład. Rozważmy teraz nieco bardziej wyrafinowaną, choć nadal względnie prostą sytuację. Dany niech będzie program, który zlicza, na ilu miejscach tablicy o nazwie *T* występują zera. Do elementów tablicy *T* odwołujemy się przez jej indeksy — na przykład *T[3]* oznacza element, który występuje w tablicy na pozycji nr 3. Załóżmy ponadto, że elementy tablicy (tak jak w wielu rzeczywistych językach programowania) indeksowane są od zera, zatem pierwszy element tablicy to *T[0]*, kolejny to *T[1]* i tak dalej. Poniżej przedstawiony jest pseudokod naszego programu, zawierający defekt — pętla przechodząca po kolejnych elementach tablicy zaczyna przechodzenie od elementu *T[1]* zamiast od *T[0]*:

```

program Zlicz
wejscie: tablica T (o elementach T[0], T[1], ..., T[n])
wyjście: liczba komórek T zawierających zero
liczba := 0
dla każdego i = 1, 2, ..., n wykonaj
    jeżeli T[i] == 0 to liczba := liczba + 1
zwróć liczba

```

Zauważmy, że linia z defektem (pętla „dla każdego”) wykona się dla każdego uruchomienia kodu. Jednak wystąpienie awarii (zły wynik) będzie zależec od tego, czy komórka T[0] zawiera zero, czy inną liczbę. W pierwszym przypadku (T[0] = 0) wynik będzie niepoprawny — program zliczy o jedną komórkę za mało. Na przykład jeśli T = (0, 3, 2, 0, 1), program zwróci 1 zamiast 2. Jednak w drugim przypadku (T[0] ≠ 0) wynik będzie całkowicie poprawny! Na przykład jeśli T = (5, 2, 0, 1, 0, 0), program zwróci 3, co jest poprawnym rezultatem pomimo uruchomienia linii z defektem. Projektowanie testów polega między innymi na tym, aby uwzględniać tego typu sytuacje i aby zestaw testowy był w stanie wykrywać podobne usterki w kodzie.

Błąd skutkujący wprowadzeniem defektu w jednym produkcie pracy może spowodować błąd powodujący wprowadzenie defektu w innym, powiązanim produkcie pracy. Wykonanie kodu zawierającego defekt może spowodować awarię, ale — jak zobaczyliśmy w powyższym przykładzie — nie musi dziać się tak w przypadku każdego defektu. Niektóre defekty powodują awarię na przykład tylko po wprowadzeniu ściśle określonych danych wejściowych bądź na skutek wystąpienia określonych warunków wstępnych, które mogą mieć miejsce bardzo rzadko lub nigdy (na przykład w instrukcji dzielenia jednej liczby przez drugą bez kontroli mianownika awaria wystąpi tylko wtedy, gdy mianownik będzie zerem). Tylko równoczesne zaistnienie trzech czynników (błąd — defekt — awaria) powoduje obserwowane nieprawidłowe działanie testowanego produktu (rysunek 1.4).

RYСУNEK 1.4. Pomyłka, usterka, awaria

Pomyłki (błędy) mogą pojawiać się z wielu powodów:

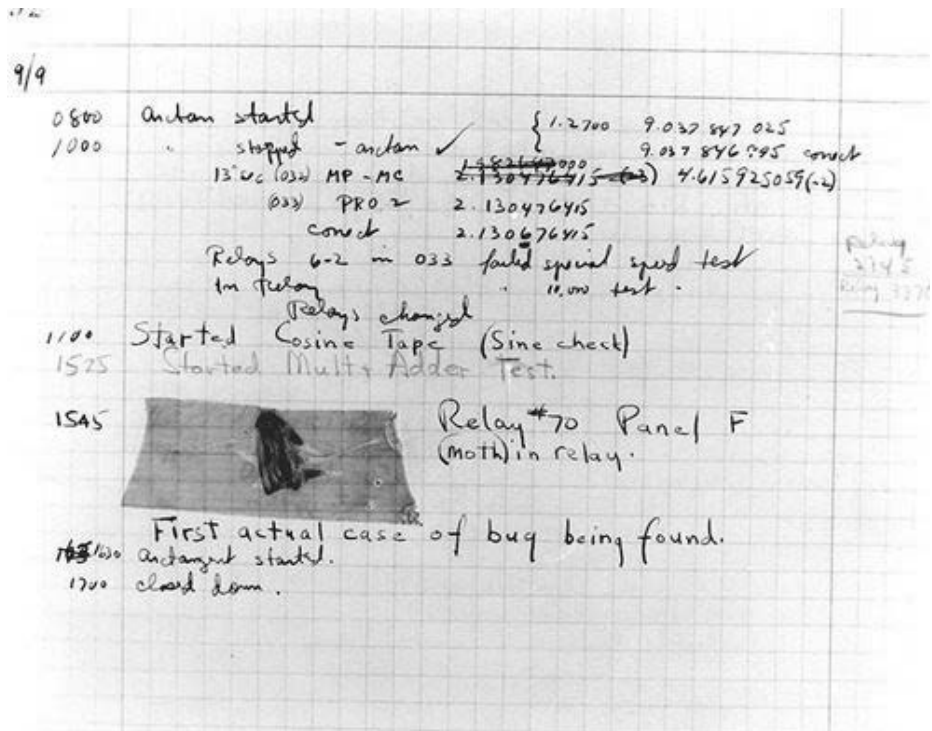
- presja czasu;
- omyłność człowieka;
- brak doświadczenia lub niedostateczne umiejętności uczestników projektu;
- problemy z wymianą informacji między uczestnikami projektu;

- niejasności dotyczące rozumienia wymagań i dokumentacji projektowej;
- złożoność kodu, projektu, architektury, rozwiązywanego problemu i/lub wykorzystywanej technologii;
- nieporozumienia dotyczące interfejsów wewnątrz systemu i między systemami, zwłaszcza w przypadku dużej liczby tych systemów;
- stosowanie nowych, nieznanych technologii.

Awarie z kolei mogą być wywołane *niekoniecznie* przez błędy ludzkie, ale także przez czynniki środowiska, takie jak:

- promieniowanie,
- pole elektromagnetyczne,
- skażenie.

Czynniki te mogą powodować awarie w oprogramowaniu wbudowanym lub wpływać na działanie oprogramowania przez zmianę warunków działania sprzętu.

RYSUNEK 1.5. Pierwsza „pluskwa” w historii (www.atlasobscura.com/places/grace-hoppers-bug)

Pierwsza pluskwa (ang. *bug*) w historii została znaleziona przez admirał Hopper w 1947 roku. Rysunek 1.5 przedstawia fragment oryginalnego raportu Hopper, zawierającego... rzeczywistą ćmę — przyczynę awarii komputera Mark II.

Nie wszystkie nieoczekiwane **wyniki testów** (ang. *test result*) oznaczają awarie. *Rezultat fałszywie pozytywny* może być skutkiem błędów związanych z wykonaniem testów, defektów w danych testowych, środowisku testowym, innych testaliach itp. Wyniki fałszywie pozytywne są raportowane jako defekty, których w rzeczywistości nie ma. Podobne problemy mogą być przyczyną sytuacji odwrotnej — *rezultatu fałszywie negatywnego*, czyli sytuacji, w której testy nie wykrywają defektu, który powinny wykryć (patrz tabela 1.2).

Formalnie rezultat fałszywie pozytywny¹ to pozytywny wynik testu (test niezdany), podczas gdy tak naprawdę test powinien zostać zaliczony. Przykładem takiej sytuacji jest np. złe zrozumienie przez testera specyfikacji i niepoprawne zdefiniowanie wyniku oczekiwanego. Rezultat fałszywie negatywny to negatywny wynik testu (test zdany), podczas gdy tak naprawdę test powinien zostać niezaliczony. Przykładem takiej sytuacji jest zmiana wymagań pomiędzy cyklami testów. W drugim cyklu zmienione wymaganie powinno spowodować niezdanie testu, jednak w teście wynik oczekiwany pozostał niezmienny i test nadal jest zaliczany.

TABELA 1.2. Możliwe wyniki testów w kontekście ich poprawności

MOŻLIWE WYNIKI TESTÓW		WYNIK ZINTERPRETOWANY	
		TEST ZDANY	TEST NIEZDANY
PRAWDZIWY WYNIK TESTU	TEST ZDANY	Wynik poprawny (negatywny)	Wynik fałszywie pozytywny
	TEST NIEZDANY	Wynik fałszywie negatywny	Wynik poprawny (pozytywny)

Przypadki testowe należy projektować w taki sposób, aby uniknąć maskowania defektów, czyli sytuacji, w których wystąpienie jednego defektu uniemożliwia wykrycie innego defektu lub wystąpienie dwóch defektów znosi ich wzajemny efekt. Istnieje kilka dobrych praktyk stosowanych w projektowaniu testów, które pomagają testerowi uniknąć takich sytuacji (więcej o tym w rozdziale 4.), ale na ogół zamaskowane defekty są trudne do wykrycia.

W związku z powyższymi rozważaniami ważnym czynnikiem jest analiza **podstawowej przyczyny** (ang. *root cause*) defektu: pierwotnego powodu, w wyniku którego defekt ten powstał. Powodem tym może być zaistnienie określonej sytuacji lub wystąpienie ludzkiej pomyłki. Przeanalizowanie defektu w celu zidentyfikowania podstawowej przyczyny pozwala zredukować wystąpienia podobnych defektów w przyszłości. Analiza przyczyny podstawowej, skupiająca się na najważniejszych, pierwotnych przyczynach defektów, może prowadzić do udoskonalenia procesów, co może z kolei przełożyć się na dalsze zmniejszenie liczby defektów w przyszłości.

¹ Terminologia „wynik fałszywie pozytywny” i „wynik fałszywie negatywny” pochodzi z obszaru analityki medycznej. Wynik negatywny oznacza brak obecności np. wirusa w organizmie, a pozytywny — jego obecność. Analogia z testowaniem jest więc następująca: test jest pozytywny, gdy wykrywa awarię (obecność defektu), a negatywny — gdy jej nie wykrywa.

Przykład. Defekt w kodzie powoduje nieprawidłowe wyliczenie rabatu przy zakupie hurtowym w e-sklepie, co powoduje reklamacje klientów. Wadliwy kod został napisany na podstawie historyjki użytkownika — właściciel produktu źle zrozumiał zasady naliczania rabatów i źle napisał historyjkę. Reklamacje klientów to *skutki*, nieprawidłowe wyliczenie rabatów to *awaria*, *defekt* zaś to nieprawidłowe obliczenia wykonywane przez kod, a *podstawowa przyczyna* to braki wiedzy właściciela produktu, wskutek czego popełnił on *pomyłkę* przy pisaniu historyjki użytkownika.

1.3. Zasady testowania

FL-1.3.1 (K2) Kandydat objaśnia siedem zasad testowania.

Istnieje wiele różnych „praw” czy „zasad” związanych z testowaniem, które są prawdziwe niezależnie od kontekstu projektowego czy rodzaju wytwarzanego produktu, a które powstały w ciągu ostatnich 60 lat. Sylabus poziomu podstawowego opisuje siedem takich zasad. Oto podstawowe zasady testowania:

1. Testowanie ujawnia usterki, ale nie może dowieść ich braku.
2. Testowanie gruntowne jest niemożliwe.
3. Wczesne testowanie oszczędza czas i pieniądze.
4. Defekty mogą się kumulować.
5. Testy ulegają zużyciu.
6. Testowanie zależy od kontekstu.
7. Przekonanie o braku defektów jest błędem.

1. Testowanie ujawnia usterki, ale nie może dowieść ich braku

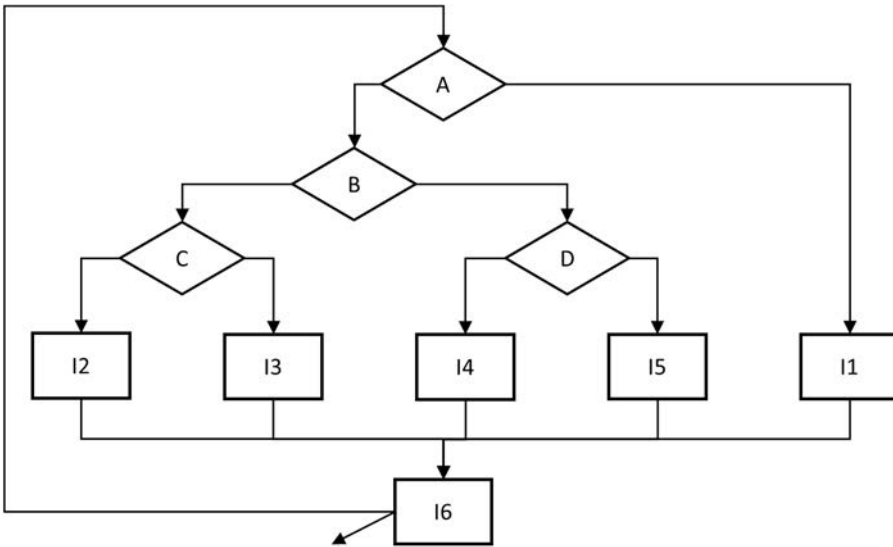
Ta słynna zasada została sformułowana przez Edsgera Dijkstrę, duńskiego informatyka, na konferencji „Software Engineering Techniques” w Rzymie w 1969 roku. Brzmi ona: „Testowanie pokazuje obecność, a nie brak usterek” [Buxton 1970]. Testowanie może wykazać, że istnieją defekty, natomiast nie jesteśmy w stanie dowieść, że w testowanym programie nie ma usterek. Tym samym testowanie jedynie zmniejsza prawdopodobieństwo, że w oprogramowaniu pozostaną niezidentyfikowane defekty. To, że nie wykryto defektów, nie jest dowodem na poprawność testowanego programu. Zasada ta ma poważne konsekwencje: testowanie ma charakter negatywny, tzn. pokazuje, że coś nie działa, a nie, że wszystko jest w porządku. Niesie to za sobą pewne istotne implikacje natury psychologicznej, o których będzie mowa później.

Ciekawostką jest to, że stwierdzenie Dijkstry można sformułować jako ścisłe i precyzyjne twierdzenie matematyczne — związane jest to z faktem, że pewne problemy informatyczne, takie jak tzw. problem stopu (który może być traktowany jako defekt algorytmu), są problemami nierozstrzygalnymi. Nie da się, w ogólności, odpowiedzieć na pytanie: czy dany program zatrzyma się dla każdego możliwego wejścia? Zatem nie jesteśmy w stanie w każdym przypadku wykryć tego typu usterek (możliwości zapętlenia się programu).

2. Testowanie gruntowne jest niemożliwe

Rozpatrzmy następujący przykład [Myers 2011]. Mamy do przetestowania fragment kodu z czterema warunkami (A, B, C, D) i sześcioma instrukcjami (I1, I2, I3, I4, I5, I6), przedstawiony na rysunku 1.6, przy czym kod ten wykonujemy w pętli, wykonywanej co najwyżej 20 razy. W pierwszym przypadku mamy pięć możliwych ścieżek S1 – S5 (symbol „!” oznacza fałszywość warunku, na przykład !A oznacza, że warunek w decyzji A jest fałszywy; w każdej decyzji prawdziwość warunku oznacza przejście prawą, a fałszywość — lewą strzałką):

- S1. A I₁ I₆
- S2. !A B D I₅ I₆
- S3. !A B !D I₄ I₆
- S4. !A !B C I₃ I₆
- S5. !A !B !C I₂ I₆

RYСУNEK 1.6. Graf przepływu sterowania fragmentu kodu do przetestowania

Dwa przebiegi pętli mogą realizować już 25 możliwych ścieżek:

- S1 S1; S1 S2; S1 S3; S1 S4; S1 S5;
- S2 S1; S2 S2; S2 S3; S2 S4; S2 S5;
- S3 S1; S3 S2; S3 S3; S3 S4; S3 S5;
- S4 S1; S4 S2; S4 S3; S4 S4; S4 S5;
- S5 S1; S5 S2; S5 S3; S5 S4; S5 S5.

Trzy przebiegi pętli dają już $5^3 = 125$ możliwych ścieżek. Ogólnie przy n -krotnym przebiegu pętli mamy 5^n możliwych realizacji ścieżek. Przy założeniu, że pętla wykona się co najwyżej 20 razy, liczba różnych możliwych realizacji ścieżek wyniesie $5 + 5^2 + 5^3 + \dots + 5^{20} = 119209289550780 > 10^{14}$.

Jeśli przyjmiemy, że potrzebujemy 0,001 sekundy do sprawdzenia jednej ścieżki, to do przetestowania wszystkich ścieżek potrzeba nam będzie około 3860 lat. Niestety nie mamy tyle czasu!

By w pełni (gruntownie) przetestować daną aplikację, należałoby sprawdzić:

- każdą możliwą wartość wejściową dla każdej zmiennej (włączając w to zmienne wynikowe i robocze);
- każdą możliwą sekwencję wykonania programu;
- każdą konfigurację sprzętu (hardware)/oprogramowania (software), włączając konfiguracje na przykład serwerów, gdzie nic nie możemy zmodyfikować;
- wszystkie możliwe — ale na ogół *niewyobrażalne* — użycia testowanego produktu przez użytkownika końcowego.

Gruntowne testowanie musi oznaczać, że po zakończeniu testów wszyscy będą pewni, że nie nastąpią żadne awarie; jest to niemożliwe (poza trywialnymi przypadkami) [Manna 1978]. Zamiast testowania gruntownego do kierowania testami należy wykorzystać analizę ryzyka i priorytetyzację. Oznacza to jednak, że testerzy oprogramowania są niezbędni w jego cyklu wytwórczym. Ponadto testerzy muszą mieć opanowane pewne techniki testowania.

3. Wczesne testowanie oszczędza czas i pieniądze

Wczesne testowanie nazywa się niekiedy „przesunięciem w lewo” (ang. *shift-left*). Czynności testowe powinny rozpoczynać się najwcześniej, jak tylko jest to możliwe w przypadku danego oprogramowania. Oszczędza to czas i pieniądze, bo defekty, które zostaną usunięte na wczesnym etapie procesu, nie spowodują kolejnych usterek w pochodnych produktach pracy, takich jak projekt lub kod, co zwiększy produktywność programowania, zmniejszy koszty i czas rozwoju, a także może mieć pozytywny wpływ na wymagany wysiłek związany z testowaniem [Boehm 1981]. Całkowity koszt jakości zostanie obniżony, ponieważ później w cyklu wytwarzania wystąpi mniej awarii. Testowanie zawsze powinno być nakierowane na spełnienie dobrze określonych i formalnie zdefiniowanych celów. Nawet jeśli nie jesteśmy gotowi do wykonania testów dynamicznych (bo na przykład oprogramowanie nie zostało jeszcze napisane), możemy wykonywać testy statyczne, przeglądy dokumentacji, projektu itd.

Na rysunku 1.7 przedstawiona jest słynna tzw. krzywa Boehma, która ilustruje zależność kosztu usunięcia defektu od czasu, jaki upłynął do jego znalezienia. Krzywa ta jest wykładnicza, co oznacza, że im później znajdziemy defekt, tym większy będzie wzrost kosztów jego naprawy. Współczesne badania sugerują, że krzywa ta nie do końca rośnie aż tak szybko, niemniej jej wzrost w każdym przypadku jest znaczący, co wyraźnie sugeruje, że wczesne znajdowanie defektów jest bardzo opłacalne.

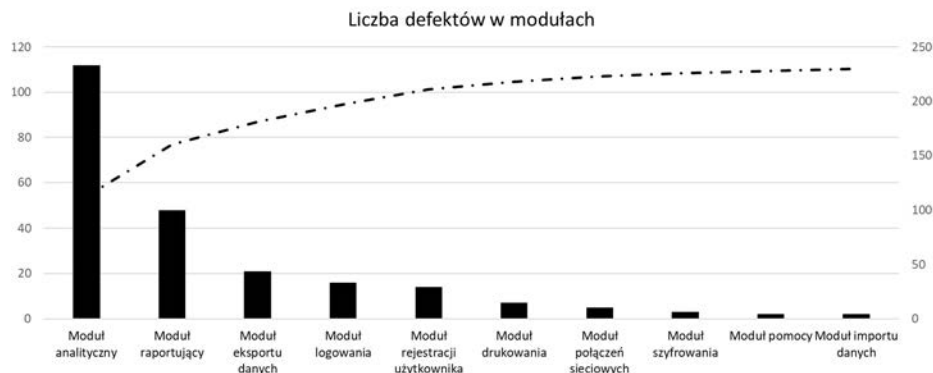
RYSUNEK 1.7. Koszt usunięcia defektu w funkcji czasu

4. Defekty mogą się kumulować

Defekty nie rozkładają się równomiernie ani w oprogramowaniu, ani w czasie. Większość defektów znalezionych podczas testowania przed wypuszczeniem oprogramowania lub powodujących awarie produkcyjne znajduje się w małej liczbie modułów [Enders 1975]. W rezultacie przewidywane skupiska defektów i skupiska defektów faktycznie zaobserwowane na etapie testowania lub eksploatacji są ważnym elementem analizy ryzyka, którą przeprowadza się w celu odpowiedniego ukierunkowania wysiłków związanych z testowaniem. Nie oznacza to, że w pozostałych modułach jest mniejsza liczba defektów — po prostu w ramach testowania (lub w produkcji) koncentrujemy się na najistotniejszych z punktu widzenia użytkownika ścieżkach i tam znajdujemy większość defektów.

W przypadku kumulowania się defektów ma zastosowanie znana zasada, tzw. reguła Pareto, która mówi, że mała liczba przyczyn powoduje dużą liczbę skutków. W terminologii defektów można by ją przetłumaczyć na przykład tak: około 20% modułów zawiera około 80% defektów.

Na rysunku 1.8 pokazany jest typowy rozkład liczby defektów w modułach (histogram) oraz skumulowana liczba defektów (linia). Moduły posortowane są malejąco ze względu na liczbę defektów. Zazwyczaj jedynie kilka modułów ma bardzo dużo defektów, a pozostałe mają ich mało. Wykres pokazuje przykład zastosowania reguły Pareto do optymalizacji wysiłku. Jeśli znamy (na przykład poprzez szacowanie lub odwołanie do danych historycznych) rozkład przewidywanej liczby defektów, tak jak na wspomnianym wykresie, to możemy zająć się testowaniem małej liczby najbardziej defektogennych modułów, dzięki czemu w krótkim czasie wykryjemy większość defektów. Na przykład moduły analityczny i raportujący zawierają łącznie 160 defektów, czyli 20% modułów (2 z 10) zawiera ok. 70% wszystkich przewidywanych defektów (160 z 230).

RYSUNEK 1.8. Przykład analizy Pareto

Jeśli w trakcie testowania widzimy, że przy porównywalnym wysiłku testowym w module A wykrywamy o wiele więcej defektów niż w module B, oznacza to, że prawdopodobnie w module A jest jeszcze więcej niewykrytych defektów. Racjonalne podejście oparte na zasadzie kumulowania się defektów wymagałoby w tej sytuacji skupienia się jeszcze bardziej na module A niż na module B.

5. Testy ulegają zużyciu (lub „paradoks pestycydów”)

Jeżeli powtarzamy ciągle te same testy, to — po zmianach, które prowadzą do usunięcia wykrytych defektów — nie znajduje się już żadnych nowych usterek [Beizer 1990]. Żeby przezwyciężyć to zjawisko, przypadki testowe muszą być *regularnie przeglądane i modyfikowane*. Co więcej, by sprawdzić nowe bądź poprawione części testowanego programu, należy stworzyć nowe testy.

Niezmieniane testy tracą z czasem zdolność do wykrywania defektów. Czasami — na przykład przy automatycznym przeprowadzaniu testowania regresji — paradoks pestycydów może być korzystny, ponieważ pozwala potwierdzić, że liczba defektów związanych z regresją jest niewielka (w przypadku testów regresji raczej zależy nam na tym, aby testy te były zawsze zaliczane).

6. Testowanie zależy od kontekstu

Jest to dosyć oczywista zasada: testowanie powinno być wykonywane w różny sposób w różnych sytuacjach. Na co innego zwracamy uwagę, gdy testujemy systemy krytyczne ze względu na bezpieczeństwo (ang. *life-critical*), na co innego, gdy testujemy systemy bankowe — tutaj najważniejsza jest dokładność funkcjonalna (na przykład prawidłowe wyliczenie odsetek od kapitału), a jeszcze na co innego, gdy testujemy gry komputerowe — tu zapewne bardziej istotne będą atrybuty niefunkcjonalne, takie jak wydajność (płynność grania) czy użyteczność (interesujący interfejs gry). Niemniej jednak także w grach należy zwracać uwagę na poprawność funkcjonalną (np. dwugłowy koń na rysunku 1.9).

RYSUNEK 1.9. Dwugłowy koń w grze

Wspomniany w zasadzie „kontekst” ma tu bardzo szeroki zakres. Dotyczy m.in. charakteru stworzonego oprogramowania, dziedziny biznesowej, w ramach której oprogramowanie jest tworzone, ograniczeń projektowych i produktowych, wymagań funkcjonalnych, charakterystyki grupy użytkowników docelowych, wszelkiego rodzaju ryzyka i jego konsekwencji związanych z niepoprawnym działaniem oprogramowania, regulacji prawnych, praktyk, norm i zwyczajów obowiązujących w danej dziedzinie.

Konsekwencją tej zasady jest to, że nie ma jednego, uniwersalnego podejścia do testowania [Kaner 2011]. Testowanie ze swojej natury jest procesem intelektualnym, wymagającym wiedzy, umiejętności, a nierzadko — sporej dawki intuicji czy kreatywności.

7. Przekonanie o braku defektów jest błędem

Ciągle jeszcze niektóre organizacje oczekują, że testerzy będą w stanie uruchomić wszystkie możliwe testy i wykryć wszystkie możliwe defekty, ale powyższe zasady 1. i 2. pokazują, że jest to niemożliwe. Błędne jest też przekonanie, że samo znalezienie i naprawienie dużej liczby defektów zapewni pomyślne wdrożenie systemu, bowiem nawet aplikacja wolna od defektów (poprawna weryfikacja może nie spełniać wymagań użytkownika (niepoprawna walidacja).

Zasada ta mówi w gruncie rzeczy o tym, że w ramach procesu testowego sama weryfikacja nie wystarczy — potrzebna jest jeszcze walidacja, dzięki której upewnimy się, że program spełnia wymagania klienta, a nie tylko techniczne założenia, jakie poczynił zespół projektowy na podstawie wymagań [Boehm 1981]. Możemy bowiem stworzyć perfekcyjny, wolny od defektów produkt, który będzie z punktu widzenia użytkownika zupełnie bezużyteczny.

Skorowidz

A

akceptacja, 253, 256
analiza testów, 16
analiza
 Pareto, 55
 problemów, 161
 ryzyka, risk analysis, 273, 303
 statyczna, 147, 148, 156
 testów, test analysis, 35, 60, 67
 wartości brzegowych, AWB, 187, *Patrz także* technika testowania AWB
 wpływu, impact analysis, 142
anomalie, anomaly, 147, 161
architektura systemu, 118
aspekty psychologiczne, 76
atak
 DDoS, 156
 SQL injection, 156
 XSS, 156
ATDD, Acceptance Test-Driven Development, 100, 104, 188, 255
atributy ryzyka, 300
automatyzacja testów, test automation, 329
autor, 165
awarie, failure, 35, 39, 47, 114, 116, 121, 126

B

BDD, Behavior-Driven Development, 100, 102
białoskrzynkowa technika testowania, 87, 133, 187, 190, 231, 238, *Patrz także* testowanie
biblioteka JUnit5, 71

C

cele
 biznesowe, 18
 certyfikatu podstawowego, 17

międzynarodowego systemu uzyskiwania kwalifikacji, 17
nauczania, 19
projektowe, 45
testowania
 akceptacyjnego, 122
 integracyjnego, 115
 modułowego, 112
 testów, test objective, 35, 38
certyfikat poziomu podstawowego, 15
ciągła aktualizacja, 21
cykl wytwarzania, *Patrz* model cyklu wytwarzania
czarnoskrzynkowa technika testowania, 87, 134, 187, 190, 191, 195
czytanie oparte na perspektywie, 180, 181

D

dane testowe, test data, 35, 62
debugowanie, debugging, 39
defekt, defect, fault, 35, 39, 47, 54, 114, 121, 126
 w projekcie, 155
 w wymaganiach, 155
 zarządzanie, 317
defekty
 pasjans „Pająk”, 42
 rakieta Ariane 5, 43
 rakieta Patriot 43, 44
definicja gotowości, definition of Ready, 280
diagram
 przejęć, 372, 373
 przejęć między stanami, 221
 budowa, 218
 stanów, 271
dobre praktyki testowania, 75, 99
doskonalenie procesów, 109
dziennik błędów, 162

E

efektywność spotkań przeglądowych, 163
 egzamin, 381–397
 dodatkowe pytania, 399–409
 odpowiedzi, 411–436
 poziomu podstawowego, 21
 reguły, 28
 rozkład pytań, 29
 struktura, 27
 wskazówki, 31
 ekstrapolacja, 285
 elementy pokrycia, coverage item, 187, 200

F

facylitator, 165
 formularz błędów, 163

G

gałąź, branch, 234

H

harmonogram wykonania testów, test
 execution schedule, 291
 heurystyka Nielsena, 248
 hipoteza błędu, 238
 historyjka użytkownika, user story, 250,
 252, 256

I

identyfikacja ryzyka, risk identification,
 273, 303
 implementacja testów, test
 implementation, 35, 62, 69
 informacje
 o problemach, 161
 zwrotne, 157
 inspekcje, inspections, 147, 171

J

jakość, 35
 procesu, 45
 produktu, 44

K

karta, card, 250
 kategorie technik testowania, 189
 kierownictwo, 164
 kierownik testów, 16, 73
 klasy równoważności, KR, 195, *Patrz także*
 technika testowania
 maskowanie defektów, 201
 podział dziedziny, 197
 podział klas, 199
 pokrycie, 200
 wykrywanie problemów, 203
 zastosowanie, 196
 kluczowe wskaźniki wydajności, KPI, 57, 71
 kontekst testowania, 276
 kontrola
 jakości, quality control, QC, 46
 ryzyka, risk control, 273, 306
 konwersacja, conversation, 251
 koszt usunięcia defektu, 54
 KPI, Key Performance Indicators, 57, 71
 kryteria
 akceptacji, acceptance criteria, 187,
 253, 256
 w postaci reguł, 254
 w postaci scenariusza, 253
 pokrycia, coverage, 57
 wejścia, entry criteria, 273, 280
 wyjścia, exit criteria, 273, 281
 kwadranty testowe, testing quadrants, 273,
 297

L

lider przeglądu, 166
 listy kontrolne, 246
 inspekcja kodu, 249
 pokrycie, 248
 rodzaje, 247
 zastosowanie, 247

Ł

łagodzenie ryzyka, risk mitigation, 273, 306

M

maskowanie defektów, 201
 maszyna stanowa
 formy reprezentacji, 221
 zdarzenia, 372

MCR, Modern Code Review, 164
 metodyka DevOps, 105
 metodyki wytwórcze, 95
 metryki, 132, 133
 defektów, 310
 jakości produktu, 310
 kosztów, 310
 pokrycia, 310
 projektowe, 310
 ryzyka, 310
 migracja, 141
 minimalizacja tablicy decyzyjnej, 216
 model cyklu wytwarzania, 89, 97, 99
 kaskadowy, 91
 prototypowania, 94
 spiralny Boehma, 94
 UP, Unified Process, 93
 V, V model, 92
 modele
 iteracyjne i przyrostowe, 90, 93
 sekwencyjne, 89, 91
 modyfikacja, 141
 monitorowanie
 ryzyka, risk monitoring, 273, 308
 testów, test monitoring, 35, 59, 66,
 273, 309

N

nadzór nad testami, test control, 35, 59, 66,
 273, 309
 narzędzia testowe, 27, 329
 niepoprawne specyfikacje interfejsów, 155
 niezależność testowania, 78
 nowoczesne przeglądy kodu, MCR, 164

O

OAT, Operational Acceptance Testing, 123
 ocena ryzyka, risk assessment, 273, 304
 odchylenia od standardów, 155
 odpowiedzialności, 114, 117, 121
 operacyjne testy akceptacyjne, OAT, 123

P

paradoks pestycydów, 55
 perspektywy, 181
 piramida testów, test pyramid, 273, 296

planowanie, 159
 iteracji, 279
 testów, test planning, 35, 59, 65, 274–277
 wydania, 279
 pluskwa, bug, 49
 podejście
 „cały zespół”, 77
 „najpierw test”, 101
 do testowania, test approach, 274–276
 podklasy, 199
 podstawa testów, test basis, 22, 35, 60, 114,
 121, 125
 podstawowa przyczyna defektu, 35, 50
 podział
 dziedziny, 197
 klas na podklasy, 199
 na klasy równoważności, 187, 195
 pokrycie, coverage, 36, 187, 192
 „each choice”, 202
 gałęzi, branch coverage, 187, 235
 instrukcji kodu, 187
 przejęć poprawnych, valid transitions
 coverage, 223
 wszystkich przejęć, all transitions
 coverage, 223
 wszystkich stanów, all states coverage,
 222
 pomiary inspekcji, 172
 pomyłka, error, 36, 47, 48
 potwierdzenie, confirmation, 250, 251
 poziomy
 K1, 19
 K2, 19
 K3, 20
 ryzyka, risk level, 274, 300
 testów, 87, 111, 128, 131, 134
 praktyki zwinne, 95
 priorytetyzacja, 138
 oparta na pokryciu, 292
 oparta na ryzyku, 292
 oparta na wymaganiach, 292
 procedury testowe, test procedure, 36, 62
 proces
 biznesowy, 176
 inspekcji, 174
 przeglądu, 157, 159
 testowy, 58
 testowy w kontekście, 63
 programowanie ekstremalne, XP, 100

projektowanie testów, test design, 25, 36, 61, 68, 187
 protokolant, 165
 przedmiot testów, test object, 36, 87, 114, 116, 121, 125
 przegląd, 147, 157, 159
 ad hoc, 178
 formalny, formal review, 147, 160
 indywidualny, 160
 koleżeński, 168
 nieformalny, informal review, 147, 168
 oparty na liście kontrolnej, 178
 oparty na rolach, role-based review, 180, 181
 techniczny, technical review, 147, 170
 przeglądający, 166
 przeglądy, reviews, 147, 157, 159
 czynniki sukcesu, 176
 kolejność, 167
 porównanie, 169
 przebiegi próbne, 179
 scenariusze, 179
 techniki, 178
 typy, 166
 typy defektów, 168
 przejrzanie, walkthrough, 147, 170
 przepływ sterowania kodu, 52
 przesunięcie w lewo, shift-left, 87, 108
 przypadek
 testowy, test case, 36, 61, 100, 291
 użycia, use case, 227
 budowa, 228
 pokrycie, 230

R

raport
 dzienny z testów, 67
 o defekcie, defect report, 274, 317, 378
 o postępie testów, test progress report, 274, 310
 sumaryczny z testów, test summary report, 310
 raportowanie, 162
 redukcja, 138
 retrospektywy, 109
 rola
 kierownika testów, 73
 testera, 74

rola
 w procesie testowania, 72
 w przeglądach, 164
 ryzyka, risk, 274, 300
 produkcyjne, product risk, 274, 302
 projektowe, project risk, 274, 301

S

schemat certyfikacji ISTQB, 16
 Scrum, 95
 spójność, 155
 sprzężenie, 155
 standard
 ISO 31000, 21
 ISO/IEC 20246, 21
 ISO/IEC 25010, 21
 ISO/IEC/IEEE 29119, 21
 ISO/IEC/IEEE 29119-3, 312, 318
 strategie
 integracji, 117
 mieszane, 138
 oparte na
 architekturze systemu, 118
 innych aspektach systemu, 118
 sekwencjach przetwarzania transakcji, 118
 zadaniach funkcjonalnych, 118
 testów
 analizyczna, 278
 kierowana, 278
 metodyczna, 278
 minimalizująca regresję, 278
 oparta na modelu, 278
 reaktywna, 278
 zgodna z procesem, 278
 wstępujące, bottom-up, 118
 zstępujące, top-down, 118
 suche przebiegi, dry runs, 179
 sumaryczny raport z testów, 274
 sylabus 4.0, 22
 szacowanie, 282, 284
 trójpunktowe, 287
 wysiłku testowego, 321
 szerokopasmowa metoda delficka, 285

Ś

śledzenie powiązań, traceability, 71

T

- tabela przejść między stanami, 221
- tablica decyzyjna, 212
 - budowa, 213
 - kombinacje nieosiągalne, 216
 - minimalizacja, 216
 - możliwe wartości, 214
 - notacja, 214
 - pokrycie, 217
 - przypadki testowe, 214
 - testowanie statyczne, 218
 - wyznaczanie kombinacji warunków, 214
 - zastosowanie, 212
- tablice Kanban, 97
- TDD, Test-Driven Development, 100, 101
- techniczny analityk testów, 16
- technika testowania, test technique, 187, 189, *Patrz także* testowanie
 - AWB, 206
 - pokrycie, 212
 - wersja dwupunktowa, 207
 - wersja trójpunktowa, 207
 - wyznaczanie wartości brzegowych, 210
 - zastosowanie, 210
 - KR, 195
 - maskowanie defektów, 201
 - podział dziedziny, 197
 - podział klas, 199
 - pokrycie, 200
 - wykrywanie problemów, 203
 - zastosowanie, 196
 - zgadywanie błędów, 188, 240
- techniki testowania
 - charakterystyka, 188
 - kategorie, 189
 - poziom formalizacji, 194
 - w sylabusie, 192
 - wybór, 193
- techniki przeglądu, 178
- testalia, testware, 36, 64
- tester, 74
- testowanie, 36, 37, 41, 44, 45, 51
 - akceptacyjne, acceptance testing, 87, 122
 - operacyjne, OAT, 123
 - przez użytkownika, UAT, 123
 - zgodności z prawem, 124
 - zgodności z umową, 124
 - alfa, 124
 - beta, 124
 - białoskrzynkowe, white-box testing, 87, 133, 187, 190, 231, 238
 - czarnoskrzynkowe, black-box testing, 87, 134, 187, 190, 191, 195
 - dobre praktyki, 75, 99
 - dynamiczne, dynamic testing, 147, 149, 154
 - eksploracyjne, exploratory testing, 187, 243
 - stosowanie, 244
 - w sesjach, 244
 - funkcjonalne, functional testing, 87, 128
 - gałęzi, 235
 - hipoteza błędu, 238
 - pokrycie, 234, 235
 - gruntowne, 52
 - instrukcji
 - hipoteza błędu, 238
 - pokrycie, 232, 239
 - integracyjne, integration testing, 87, 115
 - modułów, component integration testing, 87, 115, 117
 - systemów, system integration testing, 87, 115, 117
 - MC/DC, 232
 - modułowe, component testing, 87, 112, 114
 - narzędzia wspomagające, 329
 - niefunkcjonalne, non-functional testing, 88, 130, 131
 - oparte na
 - doświadczeniu, 187, 191, 240
 - przypadkach użycia, 227
 - ryzyku, risk-based testing, 274, 299
 - współpracy, collaboration-based test approach, 187, 250
 - pętli, 232
 - pielęgnacyjne, maintenance testing, 88, 140
 - podstawy, 35
 - potwierdzające, confirmation testing, 88, 137
 - pracochłonność, 290
 - przejść między stanami, state transition testing, 188, 218
 - pokrycie, 222
 - przekazywanie informacji, 313
 - regresji, regression testing, 88, 138
 - statyczne, static testing, 24, 147–150, 154
 - stosowane metryki, 309
 - systemowe, system testing, 88, 120, 121

testowanie
 ścieżek liniowo niezależnych, 232
 w cyklu wytwarzania oprogramowania,
 23, 88
 w oparciu o
 listę kontrolną, checklist-based
 testing, 188, 246
 tablicę decyzyjną, decision table
 testing, 188, 212, 218
 warunków wielokrotnych, 232
 wczesne, 53
 zależne od kontekstu, 55
 zasady, 51

typy
 defektów, 155, 168
 przeglądów, 166
 testów, 88, 111, 127, 134

U

UAT, User Acceptance Testing, 123
 ukończenie testów, test completion, 36, 63
 umiejętności, 45, 75
 usterka, 48
 usuwanie defektów, 153, 162

W

walidacja, validation, 36, 38
 warunek testowy, test condition, 36, 60
 weryfikacja, verification, 36, 37

wycofanie, 141
 wykonywanie testu, test execution, 36, 62
 wymagania, 20
 wyniki testów, test result, 36, 50
 wysiłek testowy, test effort, 282, 321
 wytwarzanie oprogramowania, 88
 sterowane testami, TDD, 100, 101
 sterowane testami akceptacyjnymi,
 ATDD, 100, 104, 188, 255
 sterowane zachowaniem, BDD, 100, 102

X

XP, eXtreme Programming, 100

Z

zadania testowe, 57
 zapewnienie jakości, quality assurance,
 QA, 36, 46
 zarządzanie
 czynnościami testowymi, 26
 defektami, defect management, 274,
 317
 jakością, quality management, QM, 45
 ryzykiem, risk management, 274, 299
 zasady testowania, 51
 zgadywanie błędów, error guessing, 188, 240
 złożoność
 cykliczna, cyclomatic complexity,
 107
 cykliczna modułu, 156

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Testerem być!

Testowanie oprogramowania to jedna z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin inżynierii oprogramowania. Zarobki doświadczonych testerów są porównywalne z wynagrodzeniem, jakie otrzymują dobrzy programiści. Aby rozpocząć karierę w tym zawodzie, trzeba się legitymować odpowiednimi umiejętnościami. I dlatego warto uzyskać certyfikat ISTQB®: Certyfikowany tester – poziom podstawowy. Jest to uznawany na całym świecie dokument świadczący o opanowaniu najważniejszych kompetencji z zakresu kontroli jakości oprogramowania.

Powszechnie dostępne w sieci materiały dotyczące sylabusu, a także egzaminu umożliwiającego zdobycie certyfikatu ISTQB® są niestety często niepełne lub nieaktualne, zwłaszcza w odniesieniu do najnowszego sylabusu w wersji 4.0 z 2023 roku, w znaczący sposób różniący się od poprzedniej, pochodzącej sprzed pięciu lat. Aby uniknąć niepotrzebnej straty czasu i frustracji związanej z wielokrotnym podchodzeniem do egzaminu, warto sięgnąć po rzetelne źródło wiedzy. Ta publikacja – napisana przez współautorów sylabusu w wersji 4.0 – pozwala szybko opanować zagadnienia wymagane na egzaminie, tak aby bez stresu poradzić sobie z uzyskaniem certyfikatu.

Sięgnij po najlepsze źródło wiedzy!

Patroni:

Helion

helion.pl

HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ▶

ISBN 978-83-289-0439-2

Cena: 109,00 zł